

УДК 347.771.78

DOI: 10.36550/2522-9230-2020-1-9-51-57

Трошкіна Катерина Євгенівна,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
e-mail: katernareva@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1795-7234>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АВТОРСЬКОЇ ВИНАГОРОДИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Стаття присвячена аналізу нормативно-правового регулювання виплати авторської винагороди. Досліджено основні види авторської винагороди за чинним національним законодавством. Встановлено, що розмір і порядок виплати авторської винагороди за створення твору встановлюються в авторському договорі або у договорах, що укладаються за дорученням суб'єктів авторського права організаціями колективного управління з особами, які використовують твори.

Найважливішим майновим правом авторів винаходів є право на винагороду за інтелектуальну діяльність, яка сприяє становленню перспективних сфер науки та технологій. Авторська винагорода являє собою певну виплату на користь автора твору, зумовлену використанням даного твору іншою особою.

Право на винагороду не відноситься до числа особистих немайнових або майнових авторських прав. Законодавче закріплення гарантій авторської винагороди є логічною необхідністю для розвитку винахідницької творчої діяльності в Україні.

Законодавством України можуть установлюватися мінімальні ставки авторської винагороди та порядок їх застосування і мінімальні ставки винагороди за використання об'єктів суміжних прав та порядок їх індексації.

Незважаючи на економічну природу винагороди, її правова сутність, в цілому, є суттєвим аспектом авторських правомочностей і, крім того, дозволяє дати оцінку діючої авторсько-правовій системі, як на рівні окремих організаціях, так і в масштабах країни.

Визначено, що національне законодавство достатньо фрагментарно втілює основні принципи виплати винахідницького гонорару, що безумовно викликає гальмування прогресивних процесів винахідників та спричиняє виникнення юридичних спорів між винахідниками, роботодавцями та іншими суб'єктами правовідносин у сфері винахідництва.

Ключові слова: авторська винагорода, роялті, правове регулювання, виплата, винахідництво.

Troshkina K. LEGAL REGULATION OF AUTHOR'S REMUNERATION UNDER THE LEGISLATION OF UKRAINE

The article is devoted to the analysis of normative-legal regulation of payment of royalties. The main types of royalties under current national legislation have been studied. It is established that the amount and procedure for payment of royalties for the creation of a work are established in the copyright agreement or in agreements concluded on behalf of the subjects of copyright by collective management organizations with persons who use the works.

The most important property right of the inventors is the right to remuneration for intellectual activity, which contributes to the formation of promising areas of science and technology. Author's remuneration is a certain payment in favor of the author of the work, due to the use of this work by another person.

The right to remuneration does not belong to the number of personal non-property or property copyrights. Legislative consolidation of royalties is a logical necessity for the development of inventive creative activity in Ukraine.

The legislation of Ukraine may establish minimum rates of royalties and the procedure for their application and minimum rates of remuneration for the use of related rights and the procedure for their indexation.

Despite the economic nature of the fee, its legal nature, in general, is an essential aspect of copyright and, in addition, allows you to assess the current copyright system, both at the level of individual organizations and nationwide.

It is determined that the national legislation rather fragmentarily embodies the basic principles of payment of inventory fees, which certainly slows down the progressive processes of inventors and causes legal disputes between inventors, employers and other subjects of legal relations in the field of invention.

Key words: royalties, royalties, legal regulation, payment, invention.

Постановка проблеми. Розвиток творчої діяльності в будь-якій сфері залежить від багатьох факторів, визначальними з яких є наявність пільг та гарантій отримання авторської винагороди за свою інтелектуальну, творчу працю.

У практиці діяльності сучасних підприємств набули поширення різноманітні стимули, тобто важелі або інструменти впливу на людей, які спонукають їх до активізації інноваційної діяльності. З метою

прискорення роботи над інноваційними проектами керівництво багатьох підприємств приділяє увагу стимулюванню не лише наукових працівників і конструкторів, а й інших співробітників, які залучені до цього процесу.

Одним із найважливіших стимулів є винагорода, що може мати як грошову (матеріальну), так і негрошову (нематеріальну) форму. При цьому основна роль у стимулюванні належить саме грошовій винагороді, основними видами якої є: заробітна плата, премії, різного роду доплати та надбавки, дивіденди за акціями, участь у прибутках і участь у доходах.

У більшості випадків творці об'єктів авторського права створюють свої твори для здобуття певної вигоди для себе або своїх близьких. Тому держава повинна надавати можливість авторам отримувати цю вигоду. Для цього закон наділяє автора майновими правами, найбільш важливими за своєю вагомістю правами. Майнові права на твір можуть належати автору твору, його спадкоємцям та особам, яким ці права передані за договором.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема авторської винагороди та особливостей її виплат стала предметом досліджень українських та зарубіжних дослідників. У нашому дослідженні була звернена увага на праці таких вітчизняних дослідників: Я.Вороніна, Є.Мельника, О.Підпригори, Р.Шишка та ін. Не зважаючи на актуальність досліджуваної тематики серед авторів різних об'єктів інтелектуальної власності, забезпечення права на виплату авторської винагороди залишається недостатньо вивченим та перспективним.

Мета статті – дослідити особливості національної законодавчої практики у сфері виплати авторської винагороди.

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи з 90-х років ХХ ст. Україна поступово долає складний шлях до високорозвиненого правового суспільства. З моменту набуття незалежності в нашій державі сформоване нове національне законодавство, що регулює суспільні відносини у сфері інтелектуальної власності, зокрема забезпечення гарантій захисту прав авторів та виплат відповідних грошових винагород.

Законодавчі норми у цій сфері істотно впливають на нормативно-правове регулювання відносин у суспільстві: між його членами та державою, між фізичними та юридичними особами тощо. Тобто на сучасному етапі відносини щодо інтелектуальної власності виступають, з одного боку, проявом морального аспекту авторства, з іншого – тими підвалинами, на яких формується законодавство щодо виникнення майнових прав авторів та забезпечення їх реалізації.

Під час створення сучасної та ефективної системи забезпечення авторської винагороди у сфері винахідництва істотного значення набуває наявність відповідної нормативно-правової бази, без якої неможливо охопити усі аспекти регулювання в рамках єдиного правового поля, розробити загальнонаціональну концепцію розвитку держави й ефективно реалізовувати політику щодо захисту моральних та матеріальних прав винахідників.

З огляду на викладене законність функціонування є однією з головних вимог до системи забезпечення виплати авторської винагороди. Ця законність повинна базуватися на сукупності законів і підзаконних нормативних актів, які спрямовані на створення необхідних умов для захисту національних інтересів в інформаційній та інших сферах життя країни.

Аналізуючи законодавство щодо авторської винагороди у сфері винахідництва, акцентуємо на початку увагу на тому, що це питання не є предметом нормативно-правового закріплення жодного міжнародного акту. В тому числі, остронь регламентації прав автора на винагороду залишився і значимий міжнародний документ у сфері патентного права – Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року [1].

Безпосередньо норми законодавства в питаннях захисту інтелектуальної власності не розглядають таке поняття як авторська винагорода, а зачіпають питання винагороди в цілому. Тобто – винагорода не обов'язково передбачає його виплату тільки самому автору, а не власнику авторських прав. Під авторською ж винагородою, в залежності від ситуації, можуть мати на увазі як виключно гонорари на користь авторів об'єктів інтелектуальної власності, так і всі фактичні платежі за використання чийось творів або винаходів.

Станом на сьогодні законодавство України неповною мірою регулює питання про виникнення прав інтелектуальної власності на винаходи, на підставі яких здійснюється виплата авторської винагороди.

Основною національною нормативно-правовою базою авторської винагороди у сфері винахідництва є наступні акти:

— Конституція України;

— Цивільний кодекс України від 16.01.2003 в редакції від 4.11.2018;

— Господарський кодекс України від 16.01.2003 в редакції від 10.11.2018;

— Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 в редакції від 05.12.2012;

— Указ Президента України «Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні»;

— Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок виплати винагороди авторам винаходів і промислових зразків, що охороняються чинними на території України свідоцтвами СРСР» від 11.07.1994 та ін.

Тож, завдяки комплексному підходу розглянемо у дослідженні правове забезпечення та підстави виплати авторської винагороди у сфері винахідництва в Україні згідно з чинним законодавством.

Згідно зі статтею 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Стаття 54 Основного Закону України наголошує, що громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди [2].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», винаходом є результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології. Цей інституційний Закон складається з 10 розділів.

Розділ I «Загальні положення» містить визначення термінів (ст. 1), а також характеристику законодавства України про охорону прав на винаходи (корисні моделі) (ст. 2), повноважень Установи в галузі охорони прав на винаходи (корисні моделі) (ст. 3), міжнародних договорів (ст. 4), прав іноземних осіб та осіб без громадянства (ст. 5).

Розділ II «Правова охорона винаходів (корисних моделей)» містить положення про умови надання правової охорони (ст. 6) та умови патентоздатності винаходу (корисної моделі) (ст. 7).

Розділ III «Право на одержання патенту» охоплює права винахідника (ст. 8), роботодавця (ст. 9), правонаступника (ст. 10), першого заявника (ст. 11).

Розділ IV «Порядок одержання патенту», найбільший за обсягом (статті 12-27), містить детальні положення про заявку (ст. 12), дату подання заявки (ст. 13), міжнародну заявку (ст. 14), пріоритет (ст. 15), експертизу заявки (ст. 16), відкликання заявки (ст. 17), перетворення заявки (ст. 18), конфіденційність заявки (ст. 19), тимчасову правову охорону (ст. 21), реєстрацію патенту (ст. 22), публікації про видачу патенту (ст. 23), оскарження рішення за заявкою (ст. 24), видачу патенту (ст. 25), перетворення деклараційного патенту (ст. 26), розсекречування секретного винаходу (корисної моделі) (ст. 27).

Розділ V «Права та обов'язки, що випливають з патенту» присвячений правам і обов'язкам, що випливають з патенту (статті 28 і 29), примусовому відчуженню прав на винахід (корисну модель) (ст. 30), діям, які не визнають порушенням прав (ст. 31). Розділ VI «Припинення дії патенту та визнання його недійсним» регламентує процедуру припинення дії патенту (ст. 32), визнання патенту недійсним (ст. 33).

Розділ VII «Захист прав» стосується випадків порушення прав володільця патенту (ст. 34), способів захисту прав (ст. 35). Розділ VIII «Заклучні положення» містить статті, присвячені державному миту і зборам, патентуванню винаходу (корисної моделі) в іноземній державі (ст. 37), державному стимулюванню створення та використання винаходів (корисних моделей) (ст. 38). Окремі розділи присвячені перехідним положенням (розділ IX) та прикінцевим положенням (розділ X).

У Цивільному кодексі України питанням правового регулювання авторської винагороди у сфері винахідництва присвячена Глава 39 «Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок». Так, згідно зі статтею 459 Цивільного кодексу України, винахід вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він є новим, має винахідницький рівень і придатний для промислового використання [3].

Таким чином, підставою для виплати авторської винагороди є три обставини:

- автор повинен мати охоронний документ (патент на винахід);
- пропозиція повинна використовуватись;
- використання пропозиції повинно давати визначену суспільну користь [4].

До того ж, Тимчасовим положенням про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні деталізується це питання. Так, винаходу надається правова охорона, якщо він новий, має винахідницький рівень і промислово придатний. Тобто, вбачаємо відповідність положенням цивільного законодавства.

Розділом II Тимчасового положення встановлюється наступне:

- 1) винахід визнається новим, якщо він не є частиною рівня техніки;
- 2) винахід має винахідницький рівень, якщо він для спеціаліста явно не випливає з рівня техніки. Рівень техніки визначається за всіма джерелами інформації, загальнодоступними в Україні та в іноземних державах до дати пріоритету винаходу;
- 3) винахід визнається промислово придатним, якщо він може бути використаний у промисловості, сільському господарстві, охороні здоров'я та інших галузях народного господарства [5].

Тож, право на винагороду мають не всі автори винаходів, а лише ті, чії пропозиції використовуються і забезпечують позитивний ефект, який може відображатись у підвищенні продуктивності праці та ін.

Варто зауважити, що відповідно до затвердженого указом президента України Тимчасового

положення не визнаються винаходами:

- наукові теорії;
- методи організації й управління господарством;
- умовні позначення, розклади, правила;
- методи виконання розумових операцій;
- алгоритми і програми для обчислювальних машин;
- проекти і схеми планування споруд, будинків, територій;
- пропозиції, що стосуються лише зовнішнього вигляду виробів і спрямовані на задоволення

естетичних потреб [5].

Об'єктами винаходу можуть бути пристрій, спосіб, речовина, штам мікроорганізму, культура клітини рослин і тварин, а також застосування відомого раніше пристрою, способу, речовини, штаму за новим призначенням.

У Цивільному кодексі України передбачено, що майнові права інтелектуальної власності на зазначені об'єкти є чинними з дати, наступної за датою їх державної реєстрації (ст. 465 ЦК України). Відповідно до Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», авторство засвідчується патентом, який в свою чергу і встановлює виключне право на використання його протягом певного строку.

У свою чергу, спеціальні закони закріплюють дещо інший підхід. У ст. 28 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та ст. 20 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» передбачено, що права, що впливають з патенту, діють від дати публікації відомостей про його видачу [6].

Водночас строк дії патенту обчислюється від дати подання заявки (ч. 4 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», ч. 5 ст. 5 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»). Таке ж за своєю суттю правило міститься і у Цивільному кодексі України, з тією лише відмінністю, що в ньому йдеться про строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок (ч.ч. 3-5 ст. 465 Цивільного кодексу України).

Отже, спеціальні закони пов'язують момент виникнення майнових прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки із датою публікації відомостей про видачу патенту, тоді як Цивільний кодекс України – з датою, наступною за датою державної реєстрації прав. При цьому звертає на себе увагу й те, що момент, з якого є чинними майнові права інтелектуальної власності на об'єкти патентного права, і момент, з якого обчислюється строк чинності виключних майнових прав (за спеціальним законодавством – строк дії патенту), не співпадають.

Стосовно виплати авторської винагороди за винахід в Україні діє також Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 1994 року «Про порядок виплати винагороди авторам винаходів і промислових зразків, що охороняються чинними на території України свідоцтвами СРСР». В ній чітко встановлено, що винагорода за використання винаходів чи промислових зразків, які охороняються авторськими свідоцтвами СРСР і свідоцтвами СРСР, якщо таке використання почалось до набрання чинності цією постановою, виплачується відповідно до законодавства, діючого на дату початку їх використання [7].

При цьому розмір винагороди збільшується шляхом множення його на коефіцієнт 0,05 розміру мінімальної місячної заробітної плати, встановленої Кабінетом Міністрів України на момент виплати винагороди.

Статтею 156 Господарського кодексу України, також закріплюється, що право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок відповідно до законодавства України засвідчується патентом.

Використанням винаходу, корисної моделі чи промислового зразка у сфері господарювання є:

- виготовлення, пропонування для продажу, запровадження в господарський (комерційний) обіг, застосування, ввезення чи зберігання з зазначеною метою продукту, що охороняється відповідно до закону;
- застосування способу, що охороняється відповідно до закону, або пропонування його для застосування в Україні за умов, передбачених Цивільним кодексом України;
- пропонування для продажу, запровадження в господарський (комерційний) обіг, застосування, ввезення чи зберігання з зазначеною метою продукту, виготовленого безпосередньо способом, що охороняється відповідно до закону.

Суб'єктам господарювання належить право попереднього використання винаходу за умов, передбачених Цивільним кодексом України [8].

Також важливим є питання використання службового винаходу та винагороди за таку експлуатацію. Для того, щоб запобігти експропріації службових винаходів, необхідно знати причини, через які така ситуація може мати місце.

Перш за все, поняття «службовий твір» є продуктом творчої діяльності найманого працівника у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи дорученням роботодавця за умови, що трудовим договором не передбачено інше, або з використанням досвіду, виробничих знань, секретів виробництва й обладнання роботодавця [9].

Слід зазначити, що патент на винахід може отримати особа, яка подала відповідну заявку до

Державного підприємства "Український інститут інтелектуальної власності" (Укрпатент) [10].

Цивільний кодекс України прямо не вказує на особу, якій належить право подачі заявки на отримання патенту.

Для того, щоб уточнити цю особу, необхідно звернутися до статті 9 закону "Про охорону прав на винахід і корисні моделі", відповідно до якого першочергове право на подачу заявки на отримання патенту на службовий винахід має роботодавець.

Однак за певних умов роботодавець може втратити право на отримання патенту на службовий винахід, а винахідник це право може придбати.

Слід зазначити, що право на отримання патенту на службовий винахід переходить до винахідника, якщо роботодавець протягом чотирьох місяців з моменту одержання від винахідника повідомлення про створення винаходу:

- не подасть заявку на отримання патенту;
- не передасть право подачі заявки іншій особі;
- не ухвалить рішення про визнання винаходу конфіденційною інформацією;
- не уклав з винахідником письмовий договір щодо розміру та порядку виплати винагороди.

Крім того, право на одержання патенту переходить до винахідника в разі невикористання роботодавцем винаходу як комерційної інформації більше чотирьох років [11].

Відповідно до частини 2 статті 429 Цивільного кодексу України, майнові права інтелектуальної власності на твір, створені у зв'язку з виконанням трудового договору, належать винахіднику, який створив винахід, та юридичній або фізичній особі, де або в кого він працює, спільно, якщо інше не встановлено в договорі.

Таким чином, майнові права інтелектуальної власності на винахід можуть належати роботодавцю або винахіднику, або роботодавцю і винахіднику спільно.

Все буде залежати від того, що записано в трудовому договорі про належність майнових прав на винахід, створені у зв'язку з виконанням трудового договору.

Слід зазначити, що трудовий договір може укладатися або у формі єдиного документу, який підписується роботодавцем і працівником, або у формі заяви про прийняття на роботу і наказом по підприємству.

Зрозуміло, що при другій формі трудового договору відсутній будь-який запис про належність майнових прав на службовий винахід.

Таким чином, правове поле інтелектуальної власності на службові винаходи є достатньо хитким, позаяк роботодавець може дуже просто втратити права на продукт творчої праці найманого працівника.

У зв'язку з тим, що більшість роботодавців і винахідників слабо розуміються на законодавстві в сфері інтелектуальної власності, виникає необхідність юридичної підтримки в ухваленні рішень під час патентування службових винаходів [12].

Окрім взаємовідносин, що виникають між роботодавцем та автором винаходу (володільцем патенту) щодо службового винаходу, володільць патенту може передавати свої права щодо використання винаходу як вклад у статутний капітал підприємства.

Акцентуємо увагу, що вагому роль щодо виплати авторської винагороди за винахід відіграють локальні акти підприємств. Наприклад, Наказом по заводу ПАТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» № 839 від 01.07.2004 р. була введена в дію Інструкція І НТЗ - С - 62 - 2004 про «Про порядок складання, подання та розгляду заяв на раціоналізаторські пропозиції, використання раціоналізаторських пропозицій, винаходів та виплати авторської винагороди», яка відповідає вимогам чинного законодавства України.

Відповідно до цієї локальної інструкції, а саме Пункту 7.10 передбачено, що розмір авторської винагороди не може бути меншим 10% доходу, щорічно отриманого підприємством від використаного винаходу, та згідно вимог пункту 7.16 - виплата авторської винагороди повинна здійснюватися не пізніше, ніж через три місяці, після закінчення кожного року експлуатації винаходу [13].

Враховуючи те, що одним зі способів використання винаходу (корисної моделі) є укладання договорів про передачу права або ліцензійних договорів, вважаємо їх важливою нормативною підставою, що регламентує виплату авторської винагороди.

За договором про передачу прав на винахід (корисну модель) його власник передає зацікавленій особі за певну винагороду всі виключні права на винахід (корисну модель), що впливають із патенту. При цьому власник втрачає право власності, що переходить до правонаступника. Даний вид договору аналогічний договору купівлі-продажу.

Ліцензійний договір - угода, за якою власник патенту на винахід (корисну модель) (ліцензіар) надає зацікавленій особі (ліцензіату) право використовувати цей винахід (корисну модель) за певну винагороду й на певних умовах. При цьому, незважаючи на обсяг прав, переданих за договором, ліцензіар залишається власником патенту. Ліцензійний договір умовно можна порівняти з договором оренди [14].

Вищевказані договори складаються за узгодженням сторін, але повинні містити в собі ряд обов'язкових положень, установлених нормативними актами.

Договір про передачу права й ліцензійний договір набувають чинності з моменту їхнього підписання

сторонами й не вимагають обов'язкового нотаріального засвідчення або державної реєстрації. Однак Закон України «Про охорону прав винаходи й корисні моделі» передбачає можливість реєстрації подібних договорів за бажанням сторін.

Реєстрацію договорів здійснює у встановленому порядку Департамент інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Договір на реєстрацію може подавати як одна, так і інша сторона, а також будь-яка довірена особа сторони (сторін). При цьому сторони зобов'язані надати один екземпляр (оригінал) договору для Департаменту [15].

Процедура реєстрації договору займає біля 2-х місяців. У результаті реєстрації в Державний реєстр вносяться відомості про договір, які відразу публікуються в офіційному бюлетені «Промислова власність».

Висновки. Отже, найважливішим майновим правом авторів винаходів є право на винагороду за інтелектуальну діяльність, яка сприяє становленню перспективних сфер науки та технологій. Законодавче закріплення гарантій авторської винагороди є логічною необхідністю для розвитку винахідницької творчої діяльності в Україні. Комплексно проаналізувавши нормативно-правове регулювання у цій сфері, підкреслимо, відсутність норм міжнародного права щодо авторської винагороди за винахідництво. Національне законодавство достатньо фрагментарно втілює основні принципи виплати винахідницького гонорару, що безумовно викликає гальмування прогресивних процесів винахідників та спричиняє виникнення юридичних спорів між винахідниками, роботодавцями та іншими суб'єктами правовідносин у сфері винахідництва. Компіляція в інституційний закон наявних положень законодавчих актів та імплементація провідних норм щодо авторської винагороди, забезпечили б не тільки ефективну систему заохочення творчості винахідників, а й полегшило розуміння останніми юридичного аспекту особистої діяльності для захисту майнових прав.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123
2. Конституція України від 28.06.1996. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Основи технічної творчості. Електронний підручник. URL: <http://rodak.if.ua/ott/teoria.htm>
5. Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні: Указ № 479/92 від 18 вересня 1992 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/92>
6. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 в редакції від 05.12.2012. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>
7. Про порядок виплати винагороди авторам винаходів і промислових зразків, що охороняються чинними на території України свідоцтвами СРСР: Постанова Кабінету Міністрів України № 473 від 11.07.1994. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-94-%D0%BF>
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 в редакції від 10.11.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
9. Воронін Я.І. Проблеми регулювання правових відносин між працівником та роботодавцем, які виникають внаслідок створення службового винаходу. *Право України*. 2009. № 5. С. 107–112.
10. Веб-сторінка Державного підприємства "Український інститут інтелектуальної власності". URL: <http://ukrpatent.org/>
11. Про винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
12. Ярошевська Т.В. Право на службовий винахід: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.03. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2009. 201 с.
13. Ухвала Апеляційного суду Дніпропетровської області від 15.06.2015 № 202/9731/14-Ц, 2/0202/5068/2014. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/45577253>
14. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За відповід. ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2005. Т. II. 1088 с.
15. Департамент інтелектуальної власності URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?title=DepartamentRozvitkuTorgivli>

REFERENCES:

1. Paris Convention for the Protection of Industrial Property. (1883, March 20). Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123 [in Ukrainian].
2. The Constitution of Ukraine. (1996, June 28). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
3. The Civil Code of Ukraine. (2003, January 16). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].
4. *Fundamentals of technical creativity. Electronic textbook*. Retrieved from: <http://rodak.if.ua/ott/teoria.htm> [in Ukrainian].
5. *On the Provisional Regulations on the Legal Protection of Industrial Property and Innovation Proposals*

in Ukraine. (1992). Decree № 479/92 of 18th September 1992. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/92> [in Ukrainian].

6. Law of Ukraine On protection of rights to industrial designs. (1993, December 15). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> [in Ukrainian].

7. *On the procedure for payment of remuneration to authors of inventions and industrial designs protected by certificates of the USSR valid on the territory of Ukraine*. (1994). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 473 of 11.07.1994. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-94-%D0%BF> [in Ukrainian].

8. Economic Code of Ukraine. (2003, January 16). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].

9. Voronin, Y. I. (2009). Problems of regulation of legal relations between the employee and the employer, which arise as a result of the creation of a business invention. *Pravo Ukrayiny*, 5, 107–112. [in Ukrainian].

10. *Web page of the State Enterprise "Ukrainian Institute of Intellectual Property"*. Retrieved from: <http://ukrpatent.org> [in Ukrainian].

11. Law of Ukraine On inventions and utility models № 3687-XII. (1993, December 15). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> [in Ukrainian].

12. Yaroshevskaya, T. V. (2009). *The right to an official invention*. Candidate's thesis. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].

13. Decision of the Court of Appeal of the Dnipropetrovsk region of 15.06.2015 № 202/9731/14-C, 2/0202/5068/2014. (2015). Retrieved from: <https://verdictum.ligazakon.net/document/45577253> [in Ukrainian].

14. Dzeri, O.B., & Kuznetsova, N.S., & Lucy, VV. (2005). *Scientific and practical commentary on the Civil Code of Ukraine: In 2 vols.* К.: Jurinkom Inter [in Ukrainian].

15. *Department of Intellectual Property*. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?title=DepartamentRozvitkuTorgivli> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.06.2020